

Väljaandja:	Põllumajandusminister
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	algtekst-terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.01.2009
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	11.07.2009
Avaldamismärge:	RTL 2008, 66, 938

Lemmikloomade pidamise nõuded

Vastu võetud 24.07.2008 nr 76

Määrus kehtestatakse «Loomakaitseaduse» § 3 lõike 5 ja Vabariigi Valitsuse 8. mai 2001. a määruse nr 161 «Volituste andmine «Loomatauditõrje seadusest» ja «Loomakaitseadusest» tulenevate õigusaktide kehtestamiseks» punkti 4¹alusel.

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Reguleerimisala

(1) Määrusega kehtestatakse nõuded lemmiklooma, sealhulgas koera, kassi, närilise, küüliku, puurituhkru, puurilinnu, roomaja, kahepaikse, akvaariumikala ja selgrootu pidamise kohta, kaasa arvatud nõuded nende pidamiseks ettenähtud ruumi või ehitise kohta.

(2) Määrus on kohustuslik täitmiseks kõigile füüsilistele ja juriidilistele isikutele, kelle omandis või valduses on lemmikloom.

2. peatükk NÕUDED LEMMIKLOOMA PIDAMISE RUUMI VÕI EHITISE KOHTA

§ 2. Lemmiklooma pidamise ruum või ehitis

(1) Lemmikloomal peab olema võimalik tema pidamise ruumis või ehitises vabalt seista, ringi pöörata ja lamada.

(2) Puurid, terraariumid ja muud lemmiklooma pidamise ruumid ja ehitised peavad paiknema nii, et nende vahel oleks piisavalt vaba ruumi looma hooldamiseks ning tema tervise ja heaolu kontrollimiseks. Üksteise kohal paiknevate puuride kasutamise korral peavad puuride põhjad olema sellisest materjalist, mis välistab väljaheidete kukkumise alumistesse puuridesse.

§ 3. Lemmiklooma pidamise ruumi või ehitise põrand või põhi

Lemmiklooma pidamise ruumi või ehitise põrand või põhi tuleb hoida puhtana. Ruumi või ehitise põrand peab olema kaetud loomaliigile sobiva allapanuga. Võrkpõrand, respõrand või muu augustatud põrand peab olema loomaliigile sobivast materjalist, et välistada looma kinnijäämine ja vigastumine.

§ 4. Lemmiklooma pidamise ruumi või ehitise mikrokliima

(1) Lemmiklooma pidamise ruumi või ehitise valgustus peab võimaldama loomal järgida liigiomaseid käitumisharjumusi. Valgustus ei tohi põhjustada loomale stressi ega ebamugavust.

(2) Lemmiklooma ei tohi pidada keskkonnas, kus müratase pidevalt ületab 65 dB.

§ 5. Lemmiklooma pidamiseks kasutatav väliaedik

(1) Lemmiklooma pidamiseks kasutatava väliaediku suurus peab olema vastavuses looma liigi, tõu, suuruse ja aktiivsusega.

(2) Väliaediku maapind peab olema varustatud sadevee äravoolukohtadega. Väliaediku maapind ei tohi olla libe ega põhjustada looma vigastumist kukkumise tagajärjel.

(3) Väliaediku tara peab olema valmistatud loomaliigile sobivast materjalist. Võrgust valmistatud tara võrgusilma suurus peab olema selline, et oleks välistatud looma kinnijäämine ja vigastumine.

§ 6. Lemmiklooma söötmine ja jootmine

- (1) Lemmikloomale antav sööt peab olema toitev ja tasakaalustatud ning vajaduse korral mineraalide ja vitamiinidega rikastatud. Lemmiklooma söötmisel tuleb arvestada looma liigilisi ja ealisi söödaelistusi.
- (2) Lemmiklooma jaoks peab olema pidevalt saadaval puhas joogivesi.

§ 7. Lemmiklooma pidamine rühmas

- (1) Lemmikloomarühmade liitmise korral või rühma uue lemmiklooma lisamise korral tuleb vältida loomadevahelise suhtlemise käigus tekkida võivaid käitumisprobleeme. Teiste loomade suhtes agressiivselt käituvat või neile muul viisil ohtu põhjustavat lemmiklooma tuleb pidada teistest loomadest eraldi.
- (2) Lemmiklooma pidamise ruumis või ehitises peab loomal olema võimalus peituda ja varjuda lemmikloomarühma kuuluvate teiste loomade eest.
- (3) Lemmikloomade rühmas pidamise korral peab söötmis- ja jootmisvahendeid olema nii palju, et kõik rühma kuuluvad loomad mahuksid sööma ja jooma ühel ajal.

§ 8. Lemmiklooma poegade võõrutamine

- (1) Lemmiklooma poegade võõrutamine peab toimuma poegade ning emaslooma heaolu arvestades sobivaimal ajal. Vajaduse korral konsulteeritakse sobivaima aja kindlakstegemiseks veterinaararstiga.
- (2) Poegade võõrutamise ajal tuleb emasloomale tagada võimalus pääseda eraldatud ruumi, kuhu pojad ei pääse.

§ 9. Koera liikumisvajaduse rahuldamine

Koerale tuleb tagada võimalus rahuldada liikumisvajadust, arvestades tema suurust ja temperamenti.

§ 10. Koera pidamine ketis

- (1) Ketis peetava koera kaelarihm ei tohi olla metallist ega poov.
- (2) Kui koera kett on kinnitatud jooksutrossile, peab koer saama liikuda piki trossi 10 m ulatuses ja vähemalt 2 m laiuti kummalegi poole.
- (3) Kui koera kett on kinnitatud muule sobivale vahendile, siis peab koer saama liikuda vähemalt 40 m² ulatuses.
- (4) Kui koera kett on metallist, siis peab keti ja jooksutrossi või muu sobiva vahendi ühenduskoht olema sellisest materjalist, mis koera liikumise ajal ei tekitaks koera häirivat heli.
- (5) Koera kett peab paiknema nii, et oleks välistatud selle keerdumine puu või muu eseme ümber.

§ 11. Koera pidamine väliaedikus

- (1) Koera väliaediku pindala peab olema kuni 5 kg kaaluva koera puhul vähemalt 3,5 m², kuni 10 kg kaaluva koera puhul 4 m², kuni 20 kg kaaluva koera puhul 4,5 m², kuni 50 kg või rohkem kaaluva koera puhul vähemalt 7 m² looma kohta.
- (2) Kui väliaedikus peetakse üle ühe koera, tuleb väliaediku pindala arvutamiseks lisada lõikes 1 ühe koera jaoks ettenähtud pindalale samas lõikes toodud vajalik pindala vastavalt koerte arvule ja nende keskmisele kaalule.

§ 12. Koerakuut

- (1) Aasta ringi võib õues pidada vaid sellist koera, kes on kohastunud pidevaks õues olemiseks.
- (2) Välistingimustes peetaval koeral peab olema kuut või loomale ebasoodsate ilmastikutingimuste eest kaitset pakkuv muu ruum või ehitis.
- (3) Selles paragrahvis sätestatud nõudeid kohaldatakse ka koerale ebasoodsate ilmastikutingimuste eest kaitset pakkuva muu ruumi või ehitise suhtes.

(4) Kuudi suurus, ehitus ja varustatus peavad olema koerale sobivad. Kuudi seinad, katus ja põrand ei tohi tuult läbi lasta ning peavad vajaduse korral olema varustatud soojusisolatsiooniga. Kuudi põhi peab asuma maapinnast kõrgemal.

(5) Kuudi sissepääsuava peab sobima seal peetava koera suurusega ning ei tohi põhjustada koera vigastumist. Sissepääsuava varustatakse vajaduse korral sobiva kattega, mis kaitseb koera ebasoodsate ilmastikutingimuste eest.

(6) Kuudi põrand tuleb hoida puhta ja kuivana.

(7) Koeral peab kuudis olema magamisalus.

§ 13. Koera pidamise puur

(1) Kui koera peetakse puuris või muus selletaolises ruumis, peab ruumi pindala olenevalt looma suurusest olema vähemalt järgmine:

Koerte arv	Pindala (m ²) Koera (koerte) keskmine kaal					
	Kuni 5 kg	kuni 10 kg	kuni 20 kg	kuni 30 kg	kuni 40 kg	kuni 50 kg ja rohkem
1	2,0	2,0	2,5	3	3	4
2	2,0	2,5	3,5	4	5	6
3	2,0	3,5	4,5	5	6	7
4	2,5	4,0	5,5			
5	3,0	5,0	6,5			
6	4,0	5,5				
7	4,5	6,0				

(2) Püütud hulkuva koera karantiinaja vältel varjupaigas pidamise korral või koera ravi eesmärgil lühiajalise hoidmise korral võib puuri pindala olla lõikes 1 sätestatud pindalast kuni 50% väiksem.

(3) Koera pidamise puuri või muu selletaolise ruumi kõrgus peab olema vähemalt võrdne selles peetava koera kahekordse pikkusega rinnakust kuni sabajuureni. Kui samas puuris peetakse mitut koera, määratakse puuri kõrgus suurima koera järgi. Puuri põrand peab olema jäik.

(4) Kui koera peetakse puuris või muus selletaolises ruumis, tuleb teda viia jalutama vähemalt kaks korda päevas.

§ 14. Paaritamine ja poegimine

(1) Emasel koeral peab olema võimalus rahulikult poegida selleks sobivas kohas, mis on loomale tuttav või millega ta on saanud tutvuda varakult enne poegimist. Poegimiseks valmistuvale või kutsikaid imetavale emasele koerale peab olema tagatud rahulik keskkond. Poeginud koeral peab olema võimalus kutsikate juurest ilma takistuseta ära käia.

(2) Aretuseks kasutatavat emast koera ei tohi liiga sageli paaritada. Paarituse sageduse määramisel tuleb tagada koera tervis ja heaolu, arvestades koera vanust, tõugu, tervislikku seisundit ja eelmise pesakonna seisukorda. Vajaduse korral konsulteeritakse paaritamiseks sobivaima aja määramiseks veterinaarstiga.

(3) Kui võõrutatud 8–16 nädala vanuseid kutsikaid peetakse puuris või muus selletaolises ruumis, peab ruumi pindala olenevalt kutsika suurusest olema vähemalt järgmine:

Kutsikate kaal kokku (kg)	Pindala (m ²)
kuni 10	2,0
kuni 20	2,5
kuni 30	3,5
kuni 40	4,0
kuni 50	5,0
kuni 60	5,5
kuni 70	6,0

5. peatükk
NÕUDED KASSI PIDAMISE KOHTA

§ 15. Kassi pidamine

- (1) Kassi pidamise ruumis või ehitises peab olema kassile sobiv varustus küünte teritamiseks ning liivakast väljaheidete jaoks.
- (2) Toas või muus suures ruumis kassi pidamise korral peab ruumi pindala kassi kohta olema vähemalt 1 m², kusjuures ruumi kogupindala peab olema vähemalt 5 m².
- (3) Puuris või muus selletaolises ruumis kassi pidamise korral peab puuri pindala kassi kohta olema vähemalt 1 m². Kui samas puuris peetakse mitut kassi, peab puuri pindala iga kassi kohta olema vähemalt 0,7 m².
- (4) Püütud hulkuva kassi karantiiniaja vältel varjupaigas pidamise korral või kassi ravi eesmärgil lühiajalise hoidmise korral võib puuri pindala olla lõikes 3 sätestatud pindalast kuni 50% väiksem.

6. peatükk
NÕUDED NÄRILISE JA KÜÜLIKU PIDAMISE KOHTA

§ 16. Närilise ja küüliku pidamine

- (1) Närilise ja küüliku pidamise ruumis või ehitises peab olema pesakast, kuut või muu selletaoline pesaruum.
- (2) Liivahiire, tšintšilja ja deegu pidamise ruumis või ehitises peab loomal olema võimalus supelda liivas või muus sobivas materjalis.
- (3) Tšintšilja ja deegu pidamise ruumis või ehitises peab olema lamamisasevõi muu sobiv koht, millel loom saab olla teistest loomadest eraldi.
- (4) Närilise ja küüliku pidamise ruumis või ehitises peab looma jaoks olema saadaval sööt või närimismaterjal hammaste kulutamiseks.
- (5) Küülik, merisiga, tšintšilja ja deegu peavad saama sobivat kõrrelist toitu.
- (6) Õise eluviisiga loomal peab olema võimalus päeval rahulikus keskkonnas magada ja puhata.

§ 17. Närilise ja küüliku pidamise puur

- (1) Närilise pidamise puuri pindala peab olenevalt looma suurusest olema vähemalt järgmine:

Loomaliik	Pindala (m ²)	Pindala rühmas peetava looma kohta (m ²)	Kõrgus (m)
Merisiga	0,3	0,15	0,25
Kuldhamster	0,12	–	0,2
Käabushamster	0,09	0,045	0,2
Tšintšilja	0,4	0,2	0,7
Deegu	0,3	0,15	0,4
Rott	0,18	0,06	0,3
Liivahiir	0,12	0,06	0,3
Hiiir	0,09	0,18	0,2

- (2) Küüliku pidamise puuri pindala peab olenevalt looma suurusest olema vähemalt järgmine:

Küüliku kaal	Pindala (m ²)	Pindala rühmas peetava looma kohta (m ²)	Lühema külje pikkus (m)	Kõrgus (m)
Alla 1,8 kg	0,25	0,12	0,3	0,3
1,8–3,0 kg	0,5	0,25	0,4	0,4
3,0–5,0 kg	0,7	0,35	0,5	0,5
Üle 5,0 kg	0,9	0,45	0,6	0,6

7. peatükk
NÕUDED PUURITUHKRU PIDAMISE KOHTA

§ 18. Puurituhkru pidamine

- (1) Puurituhkru pidamise ruumis või ehitises peab olema pesakast, kuut või muu selletaoline pesaruum.
- (2) Kui samas ruumis või ehitises peetakse mitut puurituhkru, peab pesakast, kuut või muu selletaoline pesaruum olema nii suur, et kõik loomad mahuksid korraga sinna sisse, ilma et selle pärast tekiks võitlus.
- (3) Puurituhkru pidamise ruumis või ehitises peab olema liivakast väljaheidete jaoks.
- (4) Puurituhkru pidamise ruumi või ehitise pindala peab olema vähemalt 1 m² ja kõrgus vähemalt 0,6 m.
- (5) Kui samas ruumis või ehitises peetakse mitut puurituhkru, peab ruumi või ehitise pindala ühe looma kohta olema vähemalt 0,35 m².

8. peatükk NÕUDED PUURILINNU PIDAMISE KOHTA

§ 19. Puurilinnu pidamine

- (1) Linnule peab puuri olema paigaldatud vähemalt kaks õrt.
- (2) Rühmas peetavate puurilindude puuris peab olema nii palju õrsi, et kõigil linnurühma lindudel oleks võimalik teineteist häirimata samal ajal õrrel istuda.
- (3) Õrred peavad puuri olema paigaldatud nii, et linnul oleks ruumi lennata ja liikuda.
- (4) Puurilinnul peab puuris olema võimalus kümmelda vees või liivas.
- (5) Puurilinnu jaoks peab puuris olema saadaval linnu seedimise jaoks vajalikku kruusa.

§ 20. Linnupuur

- (1) Puurilinnu pidamise puuri mõõtmed peavad olenevalt linnu suurusest olema vähemalt järgmised:

Linnu pikkus (cm) mõõdetuna linnu nokast	Pindala (m ²)	Pindala rühmas peetava linnu kohta (m ²)	Lühima külje pikkus (m)	Kõrgus (m)
Alla 16	0,31	0,03	0,40	0,6
16–20	0,31	0,04	0,45	0,6
21–25	0,45	0,06	0,50	0,6
26–35	0,75	0,10	0,55	0,8
36–45	1,20	0,30	0,60	1,0
46–55	1,60	0,50	0,70	1,2
56–65	2,00	0,80	0,80	1,4
66–75	2,50	1,00	0,90	1,6
Üle 75	3,00	1,50	1,00	1,6

- (2) Papagoil peab olema võimalus liikuda mööda puuri seina.
- (3) Puurilindu võib lasta vabaks ruumi, kus on võetud tarvitusele linnu vigastumist ja juhuslikku väljapääsu välistavad turvaabinõud, nagu näiteks uste ja akende sulgemine ning peeglite ja akende kinnikatmine.

9. peatükk NÕUDED ROOMAJA JA KAHEPAIKSE PIDAMISE KOHTA

§ 21. Roomaja ja kahepaikse pidamine

- (1) Roomajat ja kahepaikset peetakse terraariumis, mida looma põgenemise vältimiseks peab olema võimalik sulgeda luku või muu sobiva vahendiga.
- (2) Terraarium, kus peetakse mürgist või inimesele muul moel ohtlikku roomajat või kahepaikset, peab olema varustatud hoiatusega seal elava looma ohtlikkuse kohta.
- (3) Troopilise roomaja või kahepaikse lemmikloomana pidamise korral tuleb loomale tagada tema päritolumaal kliimatingimustele võimalikult sarnased tingimused.

(4) Terraariumi kujundamisel tuleb arvesse võtta seal peetavate loomade aktiivsust, suurust, vanust, sugu ja arvu.

(5) Terraariumis peab olema loomale sobiv peitumiskoht. Kui samas terraariumis peetakse mitut looma, peab neil olema võimalik peituda samal ajal.

(6) Terraariumi õhuniiskus, veetemperatuur ja vee kogus peavad sobima seal peetavale loomaliigile. Vett puhastatakse ja vahetatakse vajaduse kohaselt.

(7) Terraariumi valgustuse liik ja tugevus, samuti valgustamise aja kestus peavad sobima seal peetavale loomaliigile. Vajaduse korral kasutatakse terraariumis roomajale ja kahepaiksele sobivat valgustus- ja soojendusvahendit või -seadet. Valgustus- ja soojendusvahend ning -seade peavad olema paigaldatud nii, et loomal ei oleks võimalik ennast vigastada.

§ 22. Puudel elava roomaja ja kahepaikse pidamise terraarium

Puudel elava roomaja ja kahepaikse pidamise terraariumis peavad olema oksad, taimed või muud ronimiseks sobivad vahendid, mille peal loom saab vajaduse korral puhata.

§ 23. Ujuva ja vees elava roomaja ja kahepaikse pidamise terraarium

(1) Ujuva ja vees elava roomaja ja kahepaikse pidamise terraariumis peab olema sobiva suurusega veenõu. Veenõu suurus ja vee kogus peavad olema vastavuses looma suuruse ja vajadustega. Kuivalt pinnalt vette peab loomal olema võimalik pääseda võimalikult lihtsalt ja ohutult.

(2) Kui samas terraariumis peetakse mitut roomajat või kahepaikset, peavad kõik loomad ühel ajal mahtuma nii vette kui ka kuivale pinnale.

§ 24. Roomaja ja kahepaikse söötmine ja jootmine

(1) Kui samas terraariumis peetakse mitut roomajat või kahepaikset, ei tohi loomadel olla võimalik söötmise ja jootmise ajal teineteist vigastada. Ühes terraariumis peetavad maod eraldatakse söötmise ajaks teineteisest.

(2) Joomiseks veetilku kasutava roomaja ja kahepaikse terraariumis peab olema tilkuv vesi või pihustatakse päeva jooksul terraariumi vett vajaduse kohaselt.

10. peatükk NÕUDED AKVAARIUMIKALA PIDAMISE KOHTA

§ 25. Akvaariumikala pidamine

(1) Akvaarium peab olema varustatud kaane või kattega, et kalal ei oleks võimalik sealt välja hüpata.

(2) Kui akvaariumitaimed ja muu akvaariumivarustus ei paku kalale piisavalt varju, peab akvaariumis olema kalale varjumiskoht.

(3) Akvaariumi vee kogus, kvaliteet, temperatuur ja sügavus peavad olema sobivad seal peetava kala liigile, suurusele ja arvule. Akvaariumis tuleb vett vahetada või puhastada piisavalt tihti.

(4) Surnud kala eemaldatakse akvaariumist kohe pärast tema avastamist.

(5) Akvaariumi sisustus ja põhjamaterjal peavad olema sobivad seal peetava kala liigile.

(6) Kalarühmade, -parvede ja -liikide liitmise või kalarühma uue kala toomise korral tuleb arvestada kalaliikide omavahelise sobivuse ja eri liiki kalade loomulike käitumisharjumustega.

11. peatükk NÕUDED SELGROOTU PIDAMISE KOHTA

§ 26. Selgrootu pidamine

(1) Selgrootut peetakse terraariumis, mida looma põgenemise vältimiseks peab olema võimalik sulgeda luku või muu sobiva vahendiga.

(2) Terraarium, kus peetakse mürgist või inimesele muul moel ohtlikku selgrootut, peab olema varustatud hoiatusega seal elava looma ohtlikkuse kohta.

(3) Terraariumis peab selgrootul olema võimalus vajaduse korral peituda.

(4) Roniva selgrootu pidamise terraariumis peab olema vajalik ronimisvarustus.

(5) Terraariumi valgustus, soojus ja keskkonnatingimused peavad olema selgrootu liigile sobivad. Vajaduse korral peab terraariumis olema soojendusseade.

12. peatükk
JÕUSTUMINE

§ 27. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. jaanuaril 2009. a.

Minister Helir-Valdor SEEDER

Kantsler Ants NOOT